

**Președintele Parlamentului
Republicii Moldova**

De difuzat deputaților.

Spre avizare:

- Comisiilor permanente,
- Guvernului RM,
- Centrului Național Anticorupție,
- Direcției generale juridice – conform
Regulamentului.

Comisiei pentru protecție socială, sănătate și
familie – în baza avizelor de prezentat
raportul în Parlament.

Parlamentul
Republicii Moldova

C.V._ nr. 06

06.05.2026

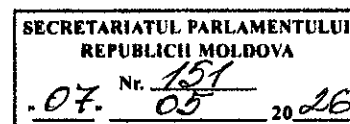
Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Biroul permanent al Parlamentului Republicii Moldova

În conformitate cu prevederile art. 73 din Constituția Republicii Moldova și art. 47 din Regulamentul Parlamentului, se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă proiectul de lege cu privire la protecția socială a copiilor războiului.

Anexe:

1. Proiectul de lege – 4 pag.;
2. Notă de fundamentare – 5 pag.

Deputați în Parlament:

V. Voronin

Becunț Vera Cernega
Diana Caraman
Sibora Tupa
Andrei Godariș
Valeriu Stăvile
Demetriu
C. Stăvile

LEGE
cu privire la protecția socială a copiilor războiului

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I
DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Obiectul legii

Prezenta lege definește statutul juridic al copiilor războiului, cetățeni ai Republicii Moldova, și reglementează drepturile, precum și garanțiile lor economice și sociale. Scopul acesteia este recunoașterea, la nivel național, a contribuției persoanelor care nu împliniseră vârsta de 18 ani până la sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial (2 septembrie anul 1945) și care au participat la reconstrucția țării după război, precum și asigurarea unor condiții de trai decente și a participării active a acestora la viața publică.

Articolul 2. Legislația cu privire la protecția socială a copiilor războiului

Legislația cu privire la protecția socială a copiilor războiului are la bază Constituția Republicii Moldova și se constituie din prezenta lege, alte legi și acte normative.

În cazul în care prevederile prezentei legi contravin prevederilor tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, se aplică prevederile tratatelor internaționale.

Articolul 3. Politica socială a statului cu privire la copiii războiului

Politica socială a statului cu privire la copiii războiului prevede asigurarea necesităților vitale ale acestora prin:

- a. acordarea de drepturi și garanții, realizarea măsurilor care le garantează sănătatea și bunăstarea, asistența medicală, precum și serviciile sociale necesare;
- b. asigurarea cu pensii și indemnizații, indexate periodic în conformitate cu legislația în vigoare;
- c. acordarea prestațiilor sociale în conformitate cu legislația în vigoare.

Garanțiile sociale de stat acordate copiilor războiului nu pot fi limitate sau anulate prin alte acte normative.

Articolul 4. Formele de protecție socială a copiilor războiului

Protecția socială a copiilor războiului se efectuează atât prin forme neinstituționalizate, cu asigurarea drepturilor materiale, cât și prin forme instituționalizate, cu oferirea serviciilor sociale.

Articolul 5. Documentele care atestă drepturile copiilor războiului

Drepturile copiilor războiului se realizează la prezentarea de către aceștia a legitimației de copil al războiului. Modul de atribuire a statutului dat și de eliberare a legitimațiilor se stabilește de către Guvern.

Articolul 6. Noțiunea generală

Copiii războiului se consideră cetățenii Republicii Moldova, care la sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial (2 septembrie 1945) au avut vârsta mai mică de 18 ani.

Capitolul II

PROTECȚIE SOCIALĂ A COPIILOR RĂZBOIULUI

Articolul 7. Conținutul protecției sociale a copiilor războiului

Protecția socială a copiilor războiului presupune realizarea unui sistem de măsuri pentru crearea condițiilor care le-ar asigura bunăstarea economică și confortul moral, le-ar acorda drepturi și facilități suplimentare exprimate prin:

- a) alocații lunare de stat în mărimea de 500 lei;
- b) o călătorie gratuită tur-retur pe an cu transportul feroviar sau auto de pasageri sau o compensație nominativă pentru călătoria cu transportul urban, suburban și interurban (cu excepția taximetrelor), care se acordă la locul de reședință de către autoritățile administrației publice locale din contul bugetului respectiv;
- c) călătorie gratuită cu toate mijloacele de transport urban de pasageri (cu excepția taximetrelor), cu transportul auto în comun (cu excepția taximetrelor), iar în localitățile sătești – în limitele unității administrativ-teritoriale respective, precum și cu transportul feroviar sau auto pe rutele suburbane;
- d) asistență medicală în conformitate cu volumul asistenței medicale prevăzute în Programul unic al asigurării obligatorii de asistență

- medicală și la asigurare cu medicamente specifice de bază a bolnavilor după stabilirea diagnosticului definitiv în caz de tuberculoză, boli psihice endogene, boli oncologice maligne, diabet zaharat și insipid, miastenie, nanism hipofizat, fenilchetonurie, stare după transplant renal, SIDA, sifilis, alcoolism, narcomanie și toxicomanie, conform programelor de stat prioritare;
- e) bilete de tratament sanatorial gratuit o dată la trei ani în centrele de reabilitare ale Ministerului Muncii și Protecției Sociale și în alte instituții de acest tip sau, la alegere, în locul biletelor de tratament, la o compensație bănească o dată la doi ani, în condițiile stabilite de Guvern;
  - f) asigurare prioritară cu medicamente din loturile de ajutoare umanitare;
  - g) asigurare gratuită cu proteze, inclusiv ortopedice, cîrje, articole protetico-ortopedice, cărucioare, aparate auditive și implanturi cardiace;
  - h) plasare prioritară în instituțiile sociale, iar persoanele singuratice – deservirea la domiciliu;
  - i) prioritate la beneficierea de servicii în instituțiile de deservire socială, de alimentație publică, în întreprinderile gospodăriei comunale, de exploatare a spațiului locativ și în transportul interurban;
  - j) asigurarea accesului liber în centrele speciale de reabilitare sau în complexe sportive pentru practicarea diferitelor genuri de sport
  - k) vizitarea gratuită a Muzeului Național de Arte Plastice, Muzeului Național de Istorie, Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală, Muzeului Armatei Naționale;
  - l) prioritate la beneficierea de servicii de telefonie, inclusiv la instalarea telefonului cu o reducere a taxei de 20%, achitarea plăților de abonament telefonic și pentru convorbiri locale cu o reducere de 50%;
  - m) indemnizație în caz de deces, în mărimea stabilită de Guvern;
  - n) reduceri la achitarea serviciilor comunale în mărimea stabilită de organele publice locale.

Articolul 8. Finanțarea măsurilor de protecție socială a copiilor războiului.

Finanțarea măsurilor de protecție socială a copiilor războiului prevăzute de prezenta lege se asigură din contul bugetului de stat, bugetelor unităților administrativ-teritoriale, bugetului asigurărilor sociale de stat, patronilor, furnizorilor de servicii și din alte surse, a căror utilizare nu contravine legislației în vigoare.

Articolul 9. Facilități suplimentare

(1) În conformitate cu legislația în vigoare, autoritățile administrației publice locale au dreptul să stabilească, din contul mijloacelor unităților administrativ-teritoriale respective, în limita posibilităților, facilități suplimentare pentru copiii războiului, inclusiv compensarea cheltuielilor pentru serviciile comunale.

(2) Agenților economici care efectuează acte de binefacere pentru copiii războiului li se acordă facilități fiscale în conformitate cu legislația în vigoare.

Capitolul III

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 10. Informarea cu privire la problemele copiilor războiului

Informarea cu privire la problemele copiilor războiului este pusă în sarcina instituțiilor de protecție socială, autorității administrative centrale în domeniul statisticii, prin intermediul mijloacelor de informare în masă.

Articolul 11. Apărarea drepturilor și libertăților copiilor războiului

(1) Apărarea drepturilor și libertăților copiilor războiului se efectuează în modul stabilit de legislația în vigoare.

(2) Persoanele cu funcții de răspundere și alte persoane vinovate de încălcarea drepturilor și libertăților copiilor războiului poartă răspundere în conformitate cu legislația în vigoare.

Articolul 12. Punerea în aplicare a legii

(1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării.

Articolul 13. Dispoziții tranzitorii

Guvernul, în termen de 2 luni:

a) va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege;

b) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege;

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul de lege cu privire la protecția socială a copiilor
războiului

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al
participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Prezentul proiect de lege a fost elaborat de către deputații Parlamentului Republicii Moldova – Vera CERNEGA, Inga SIBOVA, Diana CARAMAN, Andrei GODOROJA și alți deputați ai fracțiunii PCRM.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

-Art.73 din Constituția Republicii Moldova nr. 1/1994 („Articolul 73. Inițiativa legislativă - Dreptul de inițiativă legislativă aparține deputaților în Parlament, Președintelui Republicii Moldova, Guvernului, Adunării Populare a unității teritoriale autonome Găgăuzia.”);

-Art.47 din Legea 797/1996 pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului (Articolul 47. Condițiile exercitării dreptului de inițiativă legislativă și subiecții acestui drept)

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

În Republica Moldova nu există, la moment, un cadru normativ distinct care să reglementeze statutul juridic al copiilor războiului și mecanismele de protecție socială dedicate acestei categorii de persoane. Deși statul acordă anumite prestații sociale pentru veterani, participanți la lichidarea consecințelor catastrofelor, persoane cu dizabilități sau alte categorii vulnerabile, persoanele care au fost copii în perioada celui de-al Doilea Război Mondial nu beneficiază de o recunoaștere juridică separată și nici de măsuri speciale adaptate condițiilor specifice de viață și contribuției acestora la dezvoltarea societății postbelice.

Categoria persoanelor considerate „copii ai războiului” reprezintă generația cetățenilor care au trăit experiențele dramatice ale războiului în perioada copilăriei, fiind afectați de foamete, deportări, lipsuri materiale, destrămarea familiilor, pierderea părinților și condiții severe de trai. Ulterior, această generație a contribuit semnificativ la reconstrucția economică și socială a țării în perioada postbelică, inclusiv prin muncă în agricultură, industrie, infrastructură și alte domenii de interes public.

În prezent, majoritatea acestor persoane au o vârstă înaintată și se confruntă cu multiple dificultăți sociale și economice, inclusiv venituri reduse, acces limitat la servicii medicale și sociale, grad sporit de vulnerabilitate și risc de excluziune socială. În lipsa unui statut juridic special, măsurile de sprijin acordate acestora sunt fragmentare și se limitează la prestațiile generale prevăzute de sistemul de asigurări sociale și de asistență socială.

Prin instituirea unui statut juridic distinct pentru copiii războiului și stabilirea unui sistem minim de garanții sociale, proiectul de lege urmărește consolidarea protecției sociale a acestei categorii de persoane, reducerea vulnerabilității sociale și promovarea respectului față de generația care a suportat consecințele războiului și a contribuit la reconstrucția țării în perioada postbelică.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de lege are drept scop instituirea unui cadru normativ distinct privind protecția socială a copiilor războiului din Republica Moldova, prin recunoașterea statutului juridic al acestei categorii de cetățeni și stabilirea unui sistem de drepturi, garanții și facilități sociale dedicate.

Principalele prevederi ale proiectului constau în:

- definirea noțiunii de „copil al războiului”, fiind considerate astfel persoanele care, la data încheierii celui de-al Doilea Război Mondial – 2 septembrie 1945 – nu împliniseră vârsta de 18 ani și care sunt cetățeni ai Republicii Moldova;
- stabilirea obiectului și principiilor politicii sociale a statului în raport cu copiii războiului, inclusiv garantarea dreptului acestora la protecție socială, asistență medicală, prestații sociale și condiții de trai decente, precum și instituirea unui statut juridic distinct și reglementarea mecanismului de confirmare a acestuia prin eliberarea legitimației de copil al războiului, în condițiile stabilite de Guvern;
- reglementarea formelor de protecție socială acordate copiilor războiului, atât prin servicii și prestații materiale, cât și prin măsuri instituționalizate de asistență și sprijin social;
- stabilirea unui set de garanții și facilități sociale, inclusiv acordarea unei alocații lunare de stat, facilități la transportul urban, suburban și interurban, acces prioritar la servicii sociale și medicale, tratament sanatorial, asigurare gratuită cu proteze și articole protetico-ortopedice, facilități la utilizarea serviciilor comunale și de telefonie, acces gratuit la anumite instituții culturale și acordarea indemnizației de deces;
- stimularea implicării agenților economici în susținerea copiilor războiului prin posibilitatea acordării unor facilități fiscale pentru actele de binefacere efectuate în beneficiul acestei categorii de persoane.

Elementele noi ale proiectului constau în recunoașterea, pentru prima dată la nivel legislativ, a categoriei „copiii războiului” ca grup distinct de beneficiari ai protecției sociale în Republica Moldova. Proiectul instituie un statut juridic special pentru persoanele care, la data de 2 septembrie 1945, nu împliniseră vârsta de 18 ani, precum și un mecanism oficial de confirmare a acestui statut prin eliberarea unei legitimații specifice.

Totodată, proiectul introduce un sistem dedicat de garanții și facilități sociale, care include acordarea unei alocații lunare de stat, facilități la transport, acces prioritar la servicii medicale și sociale, tratament sanatorial și alte forme de sprijin social și medical. Un alt element de noutate îl reprezintă posibilitatea autorităților administrației publice locale de a institui facilități suplimentare pentru copiii războiului, în funcție de resursele financiare disponibile.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

În procesul elaborării proiectului de lege au fost analizate mai multe opțiuni de intervenție normativă și administrativă privind protecția socială a copiilor războiului.

O primă opțiune analizată a constat în menținerea cadrului normativ existent, fără intervenții legislative suplimentare, prin acordarea în continuare a prestațiilor sociale generale prevăzute de legislația în vigoare pentru persoanele vârstnice. Această opțiune nu a fost considerată suficientă, deoarece cadrul actual nu recunoaște statutul distinct al copiilor războiului și nu oferă măsuri adaptate situației specifice a acestei categorii de persoane. În plus, lipsa unui statut juridic clar menține vidul normativ existent și nu permite instituirea unor mecanisme coerente de protecție socială și recunoaștere publică.

O altă opțiune examinată a vizat modificarea unor acte normative existente din domeniul protecției sociale, inclusiv a legislației privind veteranii sau prestațiile sociale, prin introducerea unor prevederi separate referitoare la copiii războiului. Această soluție nu a fost considerată optimă, întrucât ar fi condus la dispersarea reglementărilor în mai multe acte normative și la dificultăți de aplicare practică.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Nu se aplică.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Având în vedere că proiectul de lege stabilește statutul de „copil al războiului” pentru cetățenii Republicii Moldova care la data de 2 septembrie 1945 nu împliniseră vârsta de 18 ani, categoria potențialilor beneficiari ai legii se încadrează, în principal, în segmentul de vârstă 81–99 ani. Astfel, potrivit datelor Biroului Național de Statistică privind structura populației Republicii Moldova pe grupe de vârstă la 1 ianuarie 2025, numărul persoanelor cu vârsta de 81 de ani și peste constituie **50038 persoane**.

Principala componentă financiară instituită de proiect este alocația lunară de stat în cuantum de 500 lei, prevăzută la art. 7 lit. a). Estimarea anuală a cheltuielilor pentru această prestație este de circa **300 milioane lei**. Suplimentar, proiectul prevede anumite facilități sociale și compensații privind transportul, tratamentul sanatorial, accesul la servicii sociale și alte măsuri de sprijin, care nu vor reprezenta o povară suplimentară pentru bugetul asigurărilor sociale, deoarece se acordă în limita programelor sociale și medicale deja existente, vor fi implementate gradual, în funcție de

disponibilitatea resurselor financiare, iar o parte din ele urmează a fi suportate parțial din bugetele autorităților administrației publice locale.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Nu se aplică.

4.4. Impactul social

Proiectul va avea un impact pozitiv asupra calității vieții beneficiarilor, va contribui la consolidarea solidarității intergeneraționale și va genera un impact pozitiv asupra coeziunii sociale.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Nu se aplică.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Nu se aplică.

4.5. Impactul asupra mediului

Nu se aplică.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu s-au identificat.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsurile normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Proiectul de lege cu privire la protecția socială a copiilor războiului nu conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

5.2. Măsurile normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Nu se aplică.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

Întru respectarea prevederilor Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative și ale Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul de act normativ va fi publicat pe pagina web oficială a Parlamentului (www.parlament.md) și propus pentru consultări publice.

7. Concluziile expertizelor

În temeiul art. 36 și 37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul va fi supus expertizei anticorupție și juridice.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul se înscrie în cadrul normativ în vigoare.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Implementarea prezentului proiect de lege necesită capacități de competență, materiale, umane și financiare suplimentare din partea unor instituții a statului.

Deputat în Parlament:

Vera Cernega Beuf